

Η μάχη της Πέτρας

της Έλσας Τσεσμελή, μαθήτριας Β' γυμνασίου

Τον Αύγουστο του 1829 ο Ασλάν Μπέης Μουχουρδάρης, Τουρκαλβανός πολέμαρχος σταλμένος από τη Λάρισα με 4.000 άνδρες, προέλασε ανενόχλητος και έφθασε στην Αθήνα, διαμέσου Λαμίας και Θήβας. Στόχος του, να ανεφοδιάσει τη φρουρά της Ακροπόλεως και στη συνέχεια να οδηγήσει στη Θράκη όλες τις διαθέσιμες δυνάμεις που περιλάμβαναν πυροβολικό και ισχυρές δυνάμεις πεζικού και ιππικού για την αντιμετώπιση του ρωσικού κινδύνου. Αφού συγκέντρωσε περί τους 7.000 άνδρες, άρχισε την προς βορρά πορεία του. Μαζί του ήταν ο επικεφαλής των τουρκικών δυνάμεων της Αττικής ονόματι Οσμάναγας Ουτσιάκαγας.

Στις 28 Αυγούστου 1829, ο Δημήτριος Υψηλάντης που είχε πληροφορηθεί έγκαιρα τις προθέσεις των Τούρκων, εγκατέστησε το στρατηγείο του στη μονή

Εικόνα 1: Δημήτριος Υψηλάντης

του Αγίου Νικολάου πάνω από τα στενά της Πέτρας, απ' όπου θα περνούσαν υποχρεωτικά οι Τούρκοι κατά την επιστροφή τους από την Αθήνα. Η Πέτρα, βρίσκεται μεταξύ Θήβας και Λιβαδειάς και ήταν η καταλληλότερη τοποθεσία για την αντιμετώπιση των Τούρκων. Πριν την αποξήρανση της Κωπαϊδας, τα νερά της λίμνης έφθαναν ως τον βράχο (γι' αυτό και ονομαζόταν Πέτρα) και άφηναν μόνο ένα στενό

πέρασμα που σχημάτιζαν οι όχθες της Λίμνης Κωπαϊδας και το βουνό Ζαγαρά (Ελικών).

Η ελληνική δύναμη ανερχόταν σε περίπου 3.000 άνδρες και ήταν χωρισμένη σε 4 χιλιαρχίες. Για πρώτη, ίσως, φορά οι Έλληνες παρουσίασαν τακτικό στρατό, που οφείλεται στις στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις του Καποδίστρια, με τη δημιουργία το 1828 του Λόχου των Ευελπίδων. Ο Υψηλάντης είχε σχέδιο για τη μάχη, προχωρώντας σε πρώτη φάση στην κατασκευή οχυρωματικών έργων. Την οχύρωση της τοποθεσίας, την ανέθεσε ο Υψηλάντης στον πεντακοσίαρχο Κούστια Μάκου, που φρόντισε να χτιστούν οχυρώματα στις κατάλληλες θέσεις. Κατασκευάστηκαν συνολικά έξι οχυρώματα, που περιγράφει λεπτομερώς ο Κασομούλης στα «Ενθυμήματα». Να σημειώσουμε ότι η τοποθεσία είχε οργανωθεί αμυντικά σε όλο της το πλάτος και σε αρκετό βάθος και μάλιστα σε δυο γραμμές άμυνας. Το ηθικό των στρατιωτών, βρισκόταν σε άριστη κατάσταση και όλοι είχαν συνειδητοποιήσει την κρισιμότητα των στιγμών.

Μετά από μια εκνευριστική αναμονή 12 ημερών, το απόγευμα της 10ης Σεπτεμβρίου, φάνηκε να πλησιάζει προς την Πέτρα ο τουρκικός στρατός, με επικεφαλής τον Οσμάναγα Ουτσιάκαγα, αρχηγό των τακτικών στρατευμάτων της Αττικής και τον Ασλάν μπέη. Όπως γράφει ο Κασομούλης:

Εικόνα 2: Νικόλαος Κασομούλης

«Εφείνετο μεταξύ των θάμνων τόσο πολυάριθμος, ώστε εις τους οφθαλμούς του στρατού επαρουσιάζετο ότι ήθελεν μας καταπατήσει και διαβεί. Όλων η καρδιά χτυπούσε συλλογιζόμενοι ότι δυσκόλως έμελλε να ανθέξουν εις το πλήθος τούτο, αμιλλώμενοι και ενθαρρυνόμενοι ένας τον άλλον να βαστάξουν την γενικήν ταύτην μάχην από την οποίαν εκρέμετο η τύχη της Στερεάς Ελλάδος, αποφάσισαν να απεθάνουν και να μην υποχωρήσουν εις την προσβολήν».

Ο Κασομούλης, γράφει ότι η δύναμη των Τούρκων ήταν 8.000 άνδρες (4.500 τακτικοί Τούρκοι στρατιώτες και 3.500 Τουρκαλβανοί άτακτοι) ενώ ο Τρικούπης τους περιορίζει σε 5.000. Περιφρονώντας τις ελληνικές δυνάμεις, επειδή κόντευε να νυχτώσει, οι Τούρκοι στρατοπέδευσαν κοντά στα ελληνικά οχυρώματα, ανάμεσα στην Πέτρα και του χωριού Βρασταμίτες και παρέμειναν αδρανείς την επόμενη μέρα. Εν τω μεταξύ, πρέπει να σημειώσουμε, ότι ο Κριεζώτης με την Ε΄ Χιλιαρχία από το Στεβενίκο και ο Καρατάσος με το σώμα του από την Άμπλιανη, επειδή είχαν δυσανεστηθεί με τον Υψηλάντη, δεν ανταποκρίθηκαν στις εκκλήσεις του. Ο Κριεζώτης όμως, την τελευταία στιγμή,

όταν πληροφορήθηκε την άφιξη των Τούρκων, έσπευσε με την Ε΄ Χιλιαρχία του στην Πέτρα. Καθώς στις 11 Σεπτεμβρίου οι Τούρκοι παρέμεναν αδρανείς, οι Έλληνες βρήκαν την ευκαιρία να ενισχύσουν τα αδύνατα σημεία των οχυρωμάτων τους.

Τα χαράματα της 12ης Σεπτεμβρίου, το σύνολο των τουρκικών δυνάμεων κινήθηκε εναντίον των ελληνικών θέσεων. Παράλληλα, 300 πεζοί και μερικοί ιππείς, κατέλαβαν το χωρίο Βρασταμίτες για να καλύψουν τα νώτα των επιτιθεμένων. Οι Τούρκοι, παρά τα πυκνά πυρά, έφθασαν στο οχύρωμα 1 του Χατζηπέτρου και ετοιμάζονταν να το καταλάβουν. Τις κρίσιμες εκείνες στιγμές, 700 Έλληνες υπό τους Δυοβουνιώτη, Ιωάννη Μαμούρη, Κριεζώτη και Ψαροδήμο (αγωνιστή του 21 από τον Όλυμπο), επιτέθηκαν με μανία εναντίον των Τούρκων και τους ανάγκασαν να υποχωρήσουν από το οχύρωμα. Οι Αλβανοί, που είχαν εισβάλλει στο οχύρωμα 2, έχοντας επικεφαλής τον Ασλάν μπέη (Σπυρίδων Τρικούπης), δέχτηκαν κι αυτοί

Εικόνα 3: Νικόλαος Κριεζώτης

σφοδρή επίθεση από ελληνικές δυνάμεις και υποχώρησαν, ενώ ο Σπυρομήλιος με το σώμα του, έδιωξε τους Τούρκους απ' τους Βρασταμίτες.

Οι Έλληνες επικράτησαν ολοκληρωτικά στο πεδίο της μάχης. 100 Τούρκοι νεκροί και εκατοντάδες τραυματίες ήταν ο απολογισμός της δίωρης σύγκρουσης. Από την άλλη πλευρά, αναφέρονται 3 Έλληνες νεκροί και 12 τραυματίες (έγγραφο του Δ. Υψηλάντη προς τον Καποδίστρια στις 16 Σεπτεμβρίου). Ωστόσο, ο αριθμός αυτός φαίνεται μικρός.

Ο Ασλάν μπέης, κατάλαβε ότι δεν είχε νόημα να συνεχίσει τη μάχη. Έπρεπε να φτάσει στη Λάρισα όσο πιο γρήγορα γινόταν και χωρίς άλλες απώλειες. Έτσι αποφάσισε να διαπραγματευτεί με τον Υψηλάντη για να μπορέσει να περάσει από την περιοχή. Οι Έλληνες δέχθηκαν, υπό τον όρο να παραδώσουν την περιοχή από τη Λιβαδιά ως τις Θερμοπύλες και την Αλαμάνα. Οι Τούρκοι θα παραχωρούσαν όλη την Ανατολική Στερεά Ελλάδα, εκτός από την Αθήνα και τη Χαλκίδα. Οι Έλληνες, από την πλευρά τους, ανέλαβαν την υποχρέωση να αφήσουν τον εχθρό να διέλθει

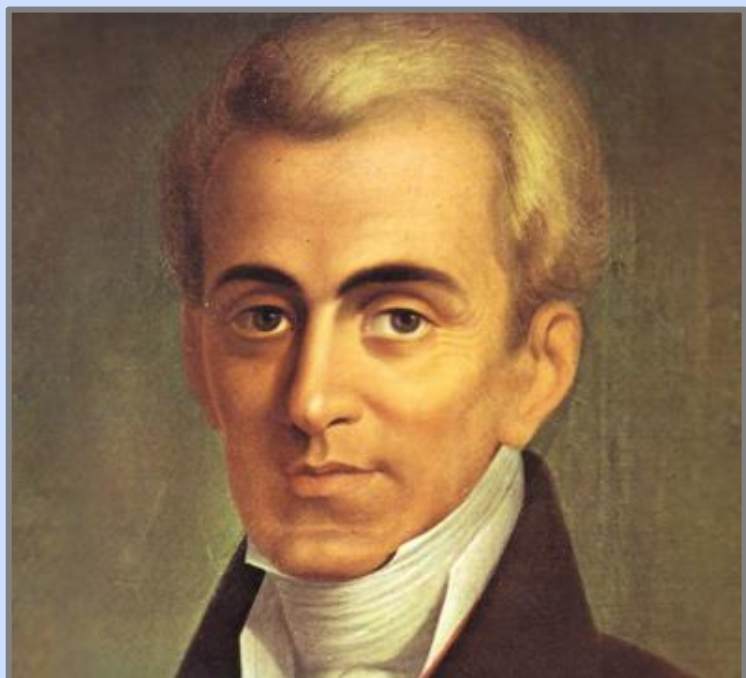

Εικόνα 4: «Μάχαι διάφοραι της Ανατολικής Ελλάδος και κέντρον η Θήβα», πίνακας των Π. και Δ. Ζωγράφου

ακωλύτως από το στενό της Πέτρας. Ούτε ο Υψηλάντης, ούτε ο Ασλάν μπέης όμως, γνώριζαν ότι στις 2 Σεπτεμβρίου είχε τερματιστεί ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος (Συνθήκη Αδριανούπολης).

Η Συνθήκη Ελλήνων και Τούρκων στην Πέτρα, μετά από πολύωρες διαβουλεύσεις, υπογράφηκε τη νύχτα της 13ης προς 14η Σεπτεμβρίου 1829 και τηρήθηκε ευλαβικά. Την ίδια ημέρα οι ηττημένοι του ρωσοτουρκικού πολέμου, Τούρκοι, υπέγραφαν τη συνθήκη της Ανδριανουπόλεως με την οποία ουσιαστικά αναγνώριζαν την ανεξαρτησία της Ελλάδας. Το κείμενο της συνθηκολόγησης, αποτέλεσε ολοφάνερη απόδειξη της επικράτησης των Ελλήνων στη Στερεά Ελλάδα και χρησιμοποιήθηκε έντεχνα από τον Καποδίστρια στις επαφές του με τους διπλωμάτες των Μεγάλων Δυνάμεων για τη χάραξη των συνόρων του νέου ελληνικού κράτους. Σημαντικό ρόλο, έπαιξε η παρέμβαση του Κυβερνήτη για τον τερματισμό της ανταρσίας των πολεμιστών. Ο Δημήτριος Υψηλάντης, έστω και στο παρά ένα, αναλογιζόμενος ίσως και το «βαρύ» όνομα της οικογένειάς του, ανέκτησε το θάρρος του και αντιμετώπισε τους Τούρκους στην Πέτρα. Οι στρατιωτικοί και διπλωματικοί του χειρισμοί εκείνο το διήμερο του 1829 στη Βοιωτία, κατέδειξαν τις ικανότητές του, που μάλλον δεν είχαν την αναγνώριση που άξιζαν. Τελείωσε έτσι με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, αυτό που άρχισε 8,5 χρόνια πριν ο αδελφός του Αλέξανδρος στις παραδουνάβιες ηγεμονίες...

Η Μάχη της Πέτρας, παρότι δεν επέφερε την τελειωτική ήττα του εχθρού, αποτελεί οπωσδήποτε λαμπρή νίκη των ελληνικών όπλων. Το ηθικό των Τούρκων καταρρακώθηκε, ενώ δεν πέτυχαν και τον στόχο τους να διαβούν το στενά. Η αποχώρηση του τουρκικού στρατού, σηματοδότησε την απελευθέρωση της Στερεάς Ελλάδας. Έμειναν μόνο οι τουρκικοί θύλακες της Αθήνας, της Εύβοιας και της βοιωτικής ακτής της Χαλκίδας, αλλά πλέον, δεν μπορούσαν ν' ανατρέψουν την κατάσταση που είχε διαμορφωθεί. Η Μάχη της Πέτρας έχει ιδιαίτερη αξία, γιατί ήταν η πρώτη και μοναδική φορά κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του '21, που μία επίλεκτη τουρκική στρατιά συνθηκολόγησε επί του πεδίου της μάχης.

Εικόνα 5: Ιωάννης Καποδίστριας

Η αναφορά του Δ. Υψηλάντη προς τον κυβερνήτη Καποδίστρια για τη Μάχη της Πέτρας:

Η μάχη της Πέτρας που έγινε στις 12 Σεπτεμβρίου του 1829 μεταξύ των Ελλήνων, κάτω από τις διαταγές του Δημητρίου Υψηλάντη και των Τουρκαλβανών, κάτω από τις διαταγές του Ασλάν Μπέη, θεωρείται η τελευταία μάχη του αγώνα. Οι Τούρκοι ηττήθηκαν και αναγκάστηκαν να προσφύγουν σε συμφωνίες για να τους αφήσουν οι Έλληνες να περάσουν προς βορρά και να μην επανέλθουν ποτέ πια στην Ανατολική Στερεά και την Πελοπόννησο. Η συμβολή σε αυτή τη μάχη του Πεντακοσιάρχου Γεωργίου Σκουρτανιώτη, αδερφού του Αθανασίου Σκουρτανιώτη, και των ανδρών του, ήταν καθοριστική. Ο προμαχώνας του δέχτηκε την κύρια επίθεση του εχθρού όπως και αδιάκοπους κανονιοβολισμούς από 4 κανόνια των Οθωμανών και άντεξε, με την βοήθεια αργότερα και άλλων οπλαρχηγών που έσπευσαν στο σημείο για να συνδράμουν τον Γεώργιο Σκουρτανιώτη.

Εδώ έχουμε την αναφορά για την συγκεκριμένη μάχη του ίδιου του Δ. Υψηλάντη προς τον κυβερνήτη Καποδίστρια και όπως θα δούμε εξαίρει την συμβολή του εν λόγω οπλαρχηγού.

Εικόνα 6

" Εξοχώτατε!

Η υπ' αριθ. 8271 Αναφορά μου διασαφηνίζει προς την εξοχώτητά σας την κατάσταση και τα κινήματα του υπό την διεύθυνσίν μου Στρατού ως προς τους Τούρκους μέχρι της 9ης ημέρας του τρέχοντος Μηνός.

Την 10ην του ιδίου, εστρατοπεύδουσιν ο Οτζάκ αγάς Οσμάνης, μ' όλον τον τακτικόν, συμποσούμενον εις πραγματικούς 5500 πεζούς και 600 ιππείς και ο Ασλάν Μπεής Μουχουρτάρης έχων 1500 ατάκτους Αλβανούς εις του Σταυρού των Θηβών.

Την 11η πρωί, επλησίασαν το στρατόπεδο της Πέτρας ρίψαντες τα σκηνάς των μακράν βολής κανονίου, και εμφανέρωσαν αμέσως το φθάσιμόν τους προς τους εις Λεβαδείαν Τούρκους με το εκ Συνθήματος ρίψιμον 3 κανονίων.

Εις την περίπτωση αυτήν, εδιπλασίασα την απαιτούμενη προσοχήν των φυλακών και των προμαχώνων. Και, μ' όλον ότι οι Έλληνες εκ του ενός μεν μέρους εδειλίαζον κάπως βλέποντες ένα πολλαπλάσιον αριθμόν εχθρών, προετοιμασμένων μ' όλα τα μέσα εις την αποφασιστικήν διάβασήν των διά της Πέτρας και την επομένην κατάσχεσιν αυτής της σημαντικής θέσεως και εκ του άλλου μέρους εστενοχωρούντο από την έλλειψιν των τροφών των, ως μη προμηθευμένοι ακόμη με τα άλευρα της Φανερωμένης και υποχρεωμένοι να βράζουν μόνοι εις είδος χυλού τον αραβόσιτον και καλαμπόκι, όσον ευκολύνοντο να λαμβάνωσιν από τα πλήσια μέρη του κάμπου. Επροσπάθησα όμως, και δεν άφησα εις μίαν κρίσιμον στιγμήν αδύνατον την περί ης ό λόγος, εκτεταμένην θέσιν της Πέτρας.

Εικόνα 7

Περί το λυκαυγές της 12ης, αφήσαντες οι Τούρκοι μικράν φρουράν εις το οχυρωμένον Στρατόπεδόν των, εκινήθησαν σύσσωμοι κατά της Πέτρας φέροντες και 4 κανόνια διά τον σκορπισμόν των προμαχώνων. Το ιππικό των εσηματίσθη εις δύο γραμμάς υπό τους πρόποδάς της. Οι πεζοί τακτικοί διηρημένοι εις δύο ισομεγέθεις κολώνας, διευθύνθησαν κατά των προμαχώνων του χιλιάρχου και του Πεντακοσιάρχου Γεωργίου Σκουρτανιώτου, διά να περιστείλουν την δύναμή των. Αυτοί τους εδέχθησαν έξω των προμαχώνων. Η μάχη ήρχησε. Ο κανονιοβολισμός ηκολούθη αδιάκοπος. Τριακόσιοι πεζοί και ιππείς τακτικοί, κατέλαβον το προσεχές χωρίον των Βρασταμητών προς υπεράσπισιν των οπισθίων της κινηθείσης κατά του Σκουρτανιώτου κολώνας. Οι Αλβανοί όλοι διεύθυνον το βήμα των κατά του Διασέλου. Το βοηθητικόν Σώμα της φρουράς υποχρεώθη να καταλάβη εν άλλο ύψωμα προς το πλάγιον των Βρασταμητών. Οι Αλβανοί επλησίασαν ορμητικοί ως

10 βήματα έξω του προμαχώνος (εννοεί του προμαχώνα του Γ. Σκουρτανιώτη). Εισ την στιγμήν έτρεξαν βοηθοί οι χιλίαρχοι Δυοβουνιώτης και Κριεζώτης με το περισσότερο μέρος των Στρατιωτών τους, και επέπεσον εναντίον τούτων όπου έκαναν την έφοδόν των, οδηγούμενοι από τον Ασλάν Μπέη. Από τούτο και την γενναίαν ανθίστασην του προμαχώνος, εματαιώθη η έφοδος, εκυνηγήθησαν οι Αλβανοί και μετά δύωρον ακόμη μάχην, υποχρεώθησαν όλοι οι Τούρκοι ν' αφήσωσι τας θέσεις των, φεύγοντας μεταξύ του αδιακόπου και πυκνού πυροβολισμού των Ελλήνων. Εισ την ιδίαν στιγμήν επέπεσεν ο αρχηγός της φρουράς Σ. Μήλιος (εννοεί τον Σπυρομήλιο) κατά της δυνάμεως των Βρασταμητών και την απέδιωξεν ζημιουμένην.

Εικόνα 8: Σπυρίδων Μήλιος ή Σπυρομήλιος

Η ένδοξος αύτη Νίκη, εστεφάνωσεν εν τοσούτω την ανδρείαν των Σωμάτων. Η δε Σωτηρία των πεζών Τούρκων χρεωσείται εις την σημαντικότητα του ιππικού των και την συνέχειαν του λεπτοβολισμού των κανονίων. Η φθορά τους εις θανατωμένους και πληγωμένους, και μάλιστα του μέρους των Αλβανών, εστάθη μεγάλη κατά τας μετέπειτα ομολογίας των ιδίων. Μεταξύ των θανατωμένων, ευρέθη ένας εκατόνταρχος τακτικός και δύο σημαιοφόροι Αλβανοί. Από τους Έλληνες έπεσαν 3 και 12 επληγώθησαν. Τα τρόπαια της Νίκης είναι 2 σημαίαι και ικανός αριθμός αιχμαλώτων, οι οποίοι εδόθησαν έπειτα εις συναλλαγήν Ελλήνων χωρικών αιχμαλώτων..."

Η μάχη της Πέτρας διηγημένη από έναν θεατή

Το όνομα του θεατή δεν μας δίνεται. Μπορεί να ήταν κάποιος τσοπάνης, αγρότης, έμπορος ή απλά περαστικός. Μεταφέρει την μάχη όπως την είδε από κάποιο υψηλό προφανώς σημείο, στον Γραμματέα του Διοικητή Λειβαδιάς, ο οποίος πληροφορεί με την σειρά του τον Πληρεξούσιο Τοποτηρητή Στερεάς, Αυγουστίνο Καποδίστρια...

Εικόνα 9: Αυγουστίνος Καποδίστριας

Ελληνική Πολιτεία

Προς τον εξοχώτατον Τοποτηρητήν της Κυβερνήσεως στις επαρχίας Στερεάς και στο στρατόπεδον

Εξοχώτατε

Ταύτην την στιγμήν, ήλθεν άνθρωπος από την Πέτραν θεατής της χθεσινής μάχης και της σημαντικής νίκης των ημετέρων. Αυτός διηγείται τα ακόλουθα...

Ότι χθες ανατέλλοντος του ηλίου, εσυνάχθησαν όλοι οι Τούρκοι τακτικοί

και άτακτοι στην θέσιν του Σιάχου, απέχουσαν μίαν ώραν από την θέσιν της Πέτρας και μετά δύο ώρας εκινήθησαν εναντίον των ημετέρων εις την Πέτραν...

Ο Ασλάν μπέης με εξακοσίους αλβανούς, όρμησε πρώτος εναντίον του οχυρώματος του χιλιάρχου Στράτου, το οποίον κατήχето από περίπου 150 Έλληνες. Οι εχθροί επλησίασαν έως 10 βήματα από το οχύρωμα αλλ' οι 150 ούτοι Έλληνες ευθύς μετά την πρώτην τουφεκοβολήν ευγήκαν από το οχύρωμα βοηθούμενοι και εκ των άλλων οχυρωμάτων, και καταδίωξαν τους Τούρκους έως κοντά εις το στρατόπεδό των εις το Σιάχο, και ολίγον έλειψε να ζωγρήσουν και τον Ασλάν Μπέη.

Μετά ταύτα οι Τούρκοι όρμησαν εις το οχύρωμα του πεντακοσίαρχου Σκουρτανιώτου αλβανοί και τακτικοί αλλά και εκείθεν απεκρούσθησαν με μεγάλην των φθοράν. Εν τω μεταξύ τότε εκατέβη η φρουρά του Στρατάρχου προς βοήθεια, αλλά οι εχθροί ιδώντες ότι η φρουρά έστεκε χωρίς οχύρωμα, όρμησαν όλοι εναντίον της φρουράς και τότε η μάχη εστάθη πεισματώδης, καθότι έτρεξαν από όλα τα οχυρώματα προς βοήθειαν της φρουράς. Τέλος έτρεψαν τους εχθρούς εις φυγήν και τους καταδίωξαν έως εις τον κάμπον, όπου τους έσωσε το ιππικόν των. Η μάχη των προσβολών τούτων διήρκεσεν από τας τρεις ώρας της χθεσινής μέρας έως και τας επτά. Ο άνθρωπος ούτος διηγείται ότι επρόφθασε και είδε 5 κεφαλάς τας οποίας έφερον προς τον στρατάρχην, δύο σημαίας και έναν αιχμάλωτον τακτικόν, τον οποίον αμέσως έστειλεν ο στρατάρχης προς τον Νιζάμ Πασιάν με πρόβλημα τάχα του να δώσει μίαν αποζημίωσιν από 50 χιλ. γρόσια και ομήρους διά να μην αφανίσει τα γεννήματα του κάμπου και τούτος να παραχωρήσει την διάβασήν του και έτσι αναχώρησε διά τα επάνω μέρη όμως έγινεν υπερβολική φθορά στους εχθρούς.

Οι εν Λειβαδιά έως εξακόσιοι αριθμούμενοι Τούρκοι κατέβηκαν έως εις τον κάμπον και 150 εξ' αυτών ιππείς ανεχώρησαν διά τα επάνω μέρη.

Ο αιχμάλωτος τακτικός είχεν ομολογήσει, ότι όλοι οι τακτικοί αριθμούνται περί τας 5 χιλιάδες και οι υπό τον Ασλάν μπέη έως εξακόσιοι, επειδή τους λοιπούς τους είχεν διασκορπισμένους εις τας θέσεις των Θηβών, στας Αθήνας και την Λεβαδίαν. Ότι η επίθεσις αυτή έγινεν κατά μεγάλην παρακίνησιν του ασλάν μπέη, και ότι ο Ομέρ Πασιάς δεν τους δίδη τροφάς.

εν Ράχωβα

την 13 Σεπτεμβρίου 1829

ταπεινότατος δούλος

εν απουσία του Δκτού Λειβαδιάς

ο Γραμματεύς

Γρηγόριος Κ. Πέρβας(;))

Εικόνα 10: Θ. Βρυζάκης, Πολεμική Σκηνή. 1853. Εθνική Πινακοθήκη. Αθήνα

Η πρόβλεψη του Νικολάου Κριεζώτη για ήττα των τουρκικών δυνάμεων, το «πεσκέσι» και η εντυπωσιακή επιστολή του προς τον Δημήτριο Υψηλάντη

Όταν το 1828 έφθασε στην Ελλάδα ο Ιωάννης Καποδίστριας ως Κυβερνήτης, ο Κριεζώτης ανέλαβε χιλίαρχος (στρατηγός) της Ε΄ Χιλιαρχίας του στρατού Ανατολικής Ελλάδας. Το 1829 οργανώθηκε εκστρατεία για την εκδίωξη των Τούρκων από την Ανατολική Στερεά Ελλάδα με επικεφαλής τον Δημήτριο Υψηλάντη ως αρχιστράτηγο.

Τον Ιούνιο εκείνης της χρονιάς, ο Κριεζώτης μπήκε με τη μονάδα του στη Βοιωτία, σε περιοχή που ήλεγχαν οι Τούρκοι και μακριά από τις ελληνικές γραμμές. Κοντά στην Αυλίδα έφτιαξε στρατόπεδο απ' όπου σκόπευε να χτυπήσει στη Χαλκίδα τον παλιό του εχθρό, Ομέρ Μπέη. Όμως αυτός επιτέθηκε πρώτος και στη μάχη που ακολούθησε ηττήθηκε από τους Έλληνες.

Εικόνα 11: Γιάννη Νίκου: «Ο Νικόλαος Κριεζώτης στη Μάχη στο Βατίτσι» 300x 200 cm ελαιογραφία, 2001.

Τότε ο Κριεζώτης ειδοποίησε τον Υψηλάντη με επιστολή του να σπεύσει αμέσως στην Αυλίδα με όλες τις δυνάμεις του γιατί οι Τούρκοι είχαν αποδιοργανωθεί και θα τους αποτελείωνε. Όμως ο Υψηλάντης δεν κινήθηκε, θεωρώντας ότι ο Κριεζώτης υπερέβαλε. Τότε εκείνος του έστειλε "πεσκέσι" ογδόντα

ζευγάρια αυτιά και τρία κεφάλια νεκρών Τούρκων, αιχμαλώτους, και μία τουρκική σημαία, με μία επιστολή όπου περιέγραφε τα "δώρα" του και έκλεινε ως εξής: «...επειδή δεν εδόσατε πίστιν εις όσα προηγουμένως σας έγγραψα, φαίνεται ενομίσατε ότι ο Κριεζώτης είναι ψεύστης. Πρέπει να μάθετε τώρα ότι ο Κριεζώτης ποτέ δεν λέγη ψεύματα. Σου λέγω και το εξής, τι μου κάθεσθε αυτού δια να σιργιανάτε από μακράν τους πολέμους; Η επανάστασίς μας έχει ανάγκη από πολέμους. Και αν θέλετε να ήσθε αρχιστράτηγος πρέπει να καταβήτε παρακάτω να σου μυρίση μπαρούτι».

Η επιστολή αυτή έκανε μεγάλη εντύπωση στον Δημήτριο Υψηλάντη, αλλά δεν τον έπεισε να αλλάξει την τακτική του. Όμως τρεις μήνες αργότερα, τον Σεπτέμβριο του 1829, ο Υψηλάντης νίκησε τους Τούρκους στη Μάχη της Πέτρας Βοιωτίας. Επρόκειτο για την τελευταία μάχη της Επανάστασης του 1821 και ο Κριεζώτης έπαιξε σημαντικό ρόλο και σ' αυτή την ελληνική νίκη. Έτσι ύστερα από οκτώμισι χρόνια αδιάκοπων αγώνων, ο φτωχός και αγράμματος βοσκός από την Εύβοια ήταν πια ένας ένδοξος στρατηγός μίας ανεξάρτητης χώρας, έχοντας κερδίσει το σεβασμό και την εκτίμηση των συμπατριωτών του, πολλοί από τους οποίους είχαν υπηρετήσει υπό τις διαταγές του στη διάρκεια της Επανάστασης.

Εικόνα 12

ΠΗΓΕΣ:

https://el.wikipedia.org/wiki/Μάχη_της_Πέτρας

<https://www.sansimera.gr/articles/173>

<https://www.protothema.gr/stories/article/712291/i-mahi-tis-petras-i-teleutaia-sugrousi-tou-agona-tou-1821/>

<https://www.stereanews.gr/2017/09/η-μάχη-της-πέτρας-η-τελευταία-σύγκρουσ/>

<https://www.tsemperlidou.gr/alexandros-drivas/society-relationships/10-pragmata-pou-den-gnorizeis-gia-ton-akeraio-ioanni-kapodistria>

<https://www.capodistriasmuseum.gr/i-kapodistrias/chronologio/>

<https://slpress.gr/idees/i-mythistorimatiki-zoi-toy-nikoy-kriezoti-i-drasi-toy-stin-epanastasi/>

<https://aromalefkadas.gr/πίνακες-του-θ-βρυζάκη-με-θέμα-την-ελλην>

<https://mapio.net/pic/p-122305337/>

Επιμέλεια: Σιάσιου Μαρία ΠΕ03

Εικόνα 13: Καταράκτες της Πέτρας Βοιωτίας